

MONUMENT

**zpravodaj projektu mapování
vojenských pietních míst**

Ročník : V

Září 2011

číslo : 0019

Z obsahu čísla : Kronika projektu , publicistika , ohlasy z našich stránek a veřejnosti, počty zařazených VPM

**NÁRODU, KTERÝ SI NEVÁŽÍ HRDINŮ, HROZÍ, ŽE NEBUDE ŽÁDNÉ MÍT, AŽ JE BUDE
SKUTEČNĚ POTŘEBOVAT.**

Slovo redaktora

Třetí čtvrtina roku byla letos obohacena o překlápění dat z předchozí fáze projektu do nového webu. Normálně bychom „pouze“ zpracovávali data z letních dovolených a prázdnin. Málokdo si umí představit co to obnáší přenést a přitom zkontrolovat a doplnit o vybrané údaje tolik tisíc památek a zároveň stále vkládat data nová. Je jasné, že tato akce je během na velmi, velmi dlouhou trať. Nicméně je rozhodně dobře, že jsme se na tuto trať vydali. Další odkládání víceméně nemělo smysl.

Martin

Vítejte mezi námi :

Pavel Frey, Karel Hříbal, Petr Radoch, Robert Fryc, Jiří Franc, Peter Pavel Uhlík, Matuš Valihora, Petr Pazdera Payne, Alan Šoch, ThDr.Peter Soroka, Miroslav Staněk,

Kronika Projektu

1.7.	19 400 VPM, zapojilo se 349 osob.
11.8.	19 500 VPM, zapojilo se 352 osob
25.9.	19 600 VPM, zapojilo se 360 osob

Z často kladených dotazů :

Nenašel jsem pravidelné měsíční shapefile, poslední je únor 2010.

Ano, máte pravdu, tato sekce je dočasně přerušena. Na vině je fakt, že některé souřadnice nebyly zcela v mezích přesnosti, kterou se snažíme garantovat (+/- do 10 metrů), Zpravidla ty ne zcela přesné hodnoty vznikaly odečítáním z různých internetových map. V současné době se snažíme přispěvatele uprosit, aby buď od nepřesných dat upustili, nebo aby danému faktu věnovali více pozornosti. Každopádně se k tomuto vystavování dat časem vrátíme. Došla data jsou i tak skladována a budou výhledově zpracovány. Čtenáři o nic nepřijdou.

Žádost o spolupráci

93- Je někde dostupné či možné zjistit přesnější lokality (např. GPS) bojů partyzánských skupin v okolí Herálce, Žákovy hory a Kamenného vrchu???

Jiří Š.

94-Při stavbě parkoviště byl v Ostašově u Liberce v blízkosti kostelíka Sv.Vojtěcha nalezen povalený pomník obětem 1.světové války. Na kameni je nápis "UNSEREN HELDEN 1914 - 1918" a vojenský kříž. Hledáme pamětníky nebo historiky, kteří by nám pomohli v pátrání po původu pomníku.

Ladislav Haidl

Z našich aktivit

Minischůze spolku v Hruškách

Ve dnech 9.-11.9.2011 proběhlo v rámci Geocacherského eventu: Hrušky burčák 2, setkání členů spolku pro VPM. Účastnili se jej Feďo Vrábel, Petr Tichý a Jan Kincl.

Jmenování se v družném hovoru na kotlem guláše, který připravovali pro toto setkání, rozhovořili o problematice překlápění na nové stránky - ne každému je jasné jak postupovat. Nad lahví burčáku jsme uznali, že zpracované pomůcky pro vkladače jsou dostatečné, ale že je nutno upřesnit drobné detaily.

Poté Feďo Vrábel předvedl prezentaci o budoucím spolkovém minimuzeu v objektu ŘOP č.10 (Bratislava, miestna časť Devínska Nová Ves, časť Devínske Jazero). V prostorech je již uklizeno , byla zadána výroba dveřních mříží. Probíhá shromáždování vnitřního vybavení, bedny, krabice a jiné artefakty navozující původní zařízení. Feďo má zpracovanou zajímavou prezentaci o okolí tohoto pevnostního prvku. Doufáme, že to přispěje k propagaci spolku i našich stránek. Je možno jej na požádání zaslat.

Poté jsme se dohodli že je škoda že nemůžeme přidávat vlastní VPMka, neboť nestíháme ani překlápět.

Na probíhajícím eventu byly představeny legionářské geocoiny a idea zakládání keší s tematikou VPM. Obé se setkal s živým zájmem a ohlasem.

Petrovi děkujeme za tradiční podlužanskou pohostinnost, výborný burčák i víno a ubytování.

J. Kincl, P. Tichý, F. Vrábel

Ve třetím čtvrtletí neproběhlo žádné další větší spolkové setkání ani schůze. Snad budeme ke konci roku stolkovější.

****

Vzpomínková pout' ČsOL na Ukrajinu po stopách čs. vojáků v I. a II. sv. válce (28. června – 4. července 2011)

V rámci projektu „Legie 100“ uskutečnilo Ústředí Československé obce legionářské ve dnech 28. června až 4. července 2011 vzpomínkovou pout' na Ukrajinu. Bylo tak důstojně připomenuto 94. výročí založení 1. čs. střeleckého pluku a 95. výročí Brusilovovy ofenzívy.

Ukrajinská republika je s rozlohou 603 700 km² druhým největším státem v Evropě (po Rusku). Žije v ní 46,5 mil. obyvatel, hl. městem je Kyjev, nejvyšší horou je Hoverla – 2 601 m. n. m. Nezávislost získala v r. 1991 po rozpadu Sovětského svazu. Vlajka sestává ze dvou stejně širokých podélných pruhů, horního modrého a žlutého dolního. Státním znakem je opět tzv. tryzub sv. Vladimíra. Nejznámějším jídlem je boršč, nejrozšířenějším nápojem je nealkoholický kvas a asi nejznámějším je pak vodka.

Během poutě proběhlo vícero pietních aktů u hrobů našich vojáků, u pomníků a pamětních desek připomínajících významné události, ale i u busty zakladatele a prvního prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka v Užhorodu. Trasa poutě (přibližně 3 800 km) z Prahy přes Brno vedla dál severním Slovenskem přes Dukelský průsmyk do Lvova, největšího města západní Ukrajiny. Cestou jsme se zastavili u pozůstatků pevnosti Přemyšl v polské Haliči, místě tvrdých bojů v prvních letech I. sv. války. V místě pozůstatků fortu XV

Borek nás zaujal zachovaný pancéřový zvon, vyrobený v r. 1897 firmou E. Škoda v Plzni.

Označení **Podkarpatská Rus**, nebo také Zem podkarpatskoruská se začalo používat od Trianonské smlouvy z roku 1920, kdy byly definitivně stanoveny hranice Československa. Do té doby nebylo jisté, jak velká část rusínského území bude k Praze připojena, původně se uvažovalo severní Maramureš nepřičleňovat vůbec.

V souvislosti s naplněním plánované, avšak neustále odkládané a zamezované autonomie se název území v listopadu 1938 změnil na „autonomní Karpatská Ukrajina“; přestala se používat předpona „pod-“, která poukazovala na příslušnost území ku Praze. Toto území vyhlásilo na několik dní v roce 1939 (14.–18. března) nezávislost jako Republika Karpatská Ukrajina, poté byla obsazena Maďarskem. To Podkarpatské Rusi říkalo jednoduše Podkarpatsko (Karpátálja); tento název se používal po celou dobu druhé světové války a maďarské správy. Faktem je, že Karpátálja označuje v současné době spíše rozsáhlejší území, hlavně pak to, které dnes patří Rumunsku a před rokem 1918 bylo součástí uherské části dunajské monarchie.

Po přičlenění celé země k Sovětskému svazu se dané oblasti začalo říkat Zakarpatská Rus či Zakarpatská Ukrajina, aby byla zdůrazněna úloha Kyjeva (území se z pohledu ukrajinské metropole nachází za Karpaty) a místo země nyní mělo status autonomní oblasti. Dnešní Zakarpatská oblast je jednou z administrativních jednotek od roku 1991 nezávislé Ukrajiny.

Nejvýznamnějším dnem poutě byla středa 29. června, kdy jsme nejen vystoupili na mohylu kozáckého vítězství v bitvě u Zborova v r. 1649, ale pak dále navštívili místa, vážící se k bitvě u Zborova 2. července 1917. Při návštěvě Muzea Zborovské bitvy (v roce 1649), které má i miniexpozici k další bitvě u Zborova v r. 1917 a o čs. legiích v Rusku (motto této výstavky je My svobodu vybojovali – vy ji braňte!), ocenilo vedení ČsOL bývalého ředitele muzea Grigorije Barana Čestným uznáním a Pamětním křížem za dlouhodobou péči o propagaci čs. legií. Poté jsme se spolu s přítomným konzulem ČR Davidem Pavlitou poklonili u Bratrské mohyly v Kalinivce (bývalá Cecová, kde byl polní lazaret) památce našich padlých legionářů.

„Mohyla bratří“

4. července 1917, tři dny po bitvě u Zborova, bylo 190 padlých čs. dobrovolníků pohřbeno do společného hrobu s improvizovanou mohylou severně od kóty 352 u kostela řecko-katolické (dnes pravoslavné) církve.

Pozemek byl v březnu 1927 vykoupen a byl zde postaven nový památník Zborovské bitvy, slavnostně otevřený během národní zborovské pouti 2. července 1927.

Návrh památníku v podobě legionářské zemljanky vypracoval architekt Jarsolav Rössler, stavbu z betonu a zeminy řídil architekt Jaroslav Hožvic ze Lvova, kovové prvky byly přivezeny z Prahy. Stavební práce probíhaly od září 1926, v červenci 1927 byly dokončeny osazením bronzové desky s česko-polským nápisem.

Za II. sv. války byl památník značně poškozen. Sovětská strana sice povolila jeho opravu a osazení nové desky, nyní již s česko-ukrajinským nápisem, další návštěvy však byly zakázány.

O památník se až do r. 1990 starali obyvatelé obce Cecová (nyní Kalinivka). Díky jejich úsilí byl uchován z r. 1945 až do dnešní doby.

Na náhrobní desce je nápis: „Zde, na staré slovanské půdě, vedle Zborova, spí synové Československa, kteří padli za svobodu, mír, za lepší budoucnost všech slovanských národů“.

Zborov měl velký význam pro československou myšlenku samostatnosti a svobody. U Zborova tehdy 2.7.1917 poprvé od dob bitvy na Bílé Hoře 8.11.1620, po tři sta letěch bojovalo samostatné české vojsko jako celek, pod svými prapory a za svobodu své vlasti, která byla ve svazku Habsburské rakousko-uherské říše.

Přesvědčili jsme se, že nejen na západě Evropy na flanderských polích, ale i zde na východě, na zborovských pláních, kde bylo prolito mnoho krve, kvetou prosté, rudé vlčí máky. Jako projev úcty k padlým jsme v Koršilově položili věnec i k hromadnému hrobu rakousko-uherských vojáků.

Vedení ČsOL zde předalo Čestné uznání a Pamětní kříž ČsOL sestrám Marii Markovně a Emílii Markovně Černickým (obě se už blíží k osmému křížku svého věku – mají 75 a 79 let), které se dobrovolně a bez nároku na odměnu dlouhá léta starají o společný hrob padlých bratrů v Kalinivce, vysazují tam

květiny, informují a provázejí i návštěvníky jako průvodkyně. Velmi emotivně na všechny účastníky pietního aktu včetně přítomných obyvatel Kalinivky zapůsobila píseň Náš tatíčku Masaryku a hymny České republiky, Slovenské republiky a Ukrajiny ve skvělém podání mezzosopranistky Táni Janošové.

Náš tatíčku Masaryku

U Zborova hřměla děla, až se chvěla zem, když tam naše vojska spěla, s českým praporem. Před tatíčkem Masarykem jako lavina, do boje šla pevným šikem Česká družina.

Náš tatíčku Masaryku na své děti spoléhej, do boje za republiku kdy chceš si je zavolej
Přijde prapor za praporem, všichni budou volat sborem:

Náš tatíčku Masaryku na své děti spoléhej!

Středeční den jsme završili pietním aktem na hřbitově v obci Ozerná, kde je mimo jiné legionáře pochovaný i ppor. Jaroslav Igor Vilímek, který u Zborova padl už 23. června 1917, tedy ještě před samotnou bitvou. Hřbitov je nyní v rekonstrukci; pomníky, hroby a chodníky se zásluhou Ministerstva obrany ČR opravují. Po pietním aktu ocenilo vedení ČsOL generálního konzula ČR ve Lvově Davida Pavlitu Čestným uznáním ČsOL za pomoc a spolupráci, kterou dlouhodobě poskytuje ČsOL.

Hoši od Zborova

Když se soumrak sklání nad Zborovskou plání, sluneční když zhasne svit, křížů bílé řady ze tmy svítí všady,

kteří střeží mrtvých klid.
Tiché půlnoci když přijde čas a zem líbá bledé luny jas.

Českým hochům k spánku na perutích vánku, zpívá smutný hlas.

Hoši od Zborova klidně v zemi spíte, vy se nikdy více domů nevrátíte.

Vy se nevrátíte nikdy více zpátky více nezříte svou zem.

Mužně jste se bili, mužně vydobyli svojí vlasti svobodu.

Máte věčně žítí, příkladem vždy býti všemu svému národu.

Jeden každý z vašich četných řad dobře mužně pro vlast umírat.

Vaší krve rudé národ vždycky bude vděčně vzpomínat.

Hoši od Zborova klidně v zemi spíte, vy se nikdy více domů nevrátíte.

Vy se nevrátíte nikdy více zpátky, víckrát nezříte svou zem.

Ve čtvrtek 30. června jsme se seznámili s volyňskou oblastí Ukrajiny a středisky volyňských Čechů, městy Rovnem a Luckem. Pietní akty se konaly u pomníku padlých volyňských Čechů ve II. sv. válce v Rovně, u památníku 82 000 civilních obětí nacistické okupace Rovna a u neobvyklého pomníku vojáků z Volyně, padlých v I. sv. válce. Cestou do Lucku jsme se v lese v obci Derno, část Romašivka, poklonili památce padlých ruských vojáků na hřbitově, kde jsou pohřbení vojáci, zahynulí během vzpomínané ofenzívy (červen-zář 1916). Jen několik desítek metrů od hřbitova jsme v terénu rozpoznali ještě zřetelné pozůstatky zákopů z I. sv. války.

V Lucku jsme si prohlédli město, poklonili se památce obránců města, kteří tu padli již 23. června 1941, ale i památce polských a ukrajinských vězňů popravených příslušníky NKVD ve stejném období. Po prohlídce hradu a Muzea zvonů se v místním pivovaru (založeném v r. 1888 Čechem Václavem Zemanem) uskutečnil družební večírek s představiteli Oblastního sdružení Čechů „Maticе Volyňská“ v Lucku. Společně s nimi jsme si zazpívali několik našich oblíbených písní. Vedení ČsOL ocenilo čestným uznáním Anatolije I. Konzeru za jeho spolupráci s organizací volyňských Čechů a za pomoc při přípravě legionářských akcí v Lucku a okolí.

Památce 374 obyvatel obce Český Malín, zavražděných nebo zaživa upálených německými fašisty a (podle sdělení místních) jejich ukrajinskými přísluhovači 13. července 1943 za pomoc partyzánům, jsme se poklonili u jejich společného hrobu na hřbitově v Malíně v pátek 1. července.

Český Malín (nyní Malín), měl před 13. červencem 1943 444 obyvatel české národnosti, 26 obyvatel polské a jiné národnosti. V obci žilo 14 ruských zajatců. Němci povraždili a upálili celkem 374 Čechy, z toho 104 muže, 161 žen, 65 dětí mužského pohlaví do 14 let, 40 dívek do 14 let, dále 26 Poláků. Mezi upálenými jsou také 4 Češi z jiných obcí.

V městě Černovice jsme pietním aktem vzdali hold památce padlých příslušníků 1. čs. armádního sboru v SSSR a partyzánům, mezi nimi i tam pochovanému Hrdinovi Sovětského svazu kpt. Janu Nálepce. Ve městě, v ulici Jana Nálepky, je též střední škola, pojmenovaná od r. 1985 jeho jménem. Na hřbitově je mj. k vidění hrob sovětského vojáka, padlého v r. 1980 v Afghánistánu, hrob velitele jedné ze sotní UPA (Ukrajinská povstalecká armáda) z r. 1947, ale i hrob rumunských vojáků z let 1914-1919.

Následující den jsme na další trase z Černovic přes Jablonický průsmyk (nadmořská výška 931 m. n. m.) překonali pohoří Karpaty. V místech vrcholu průsmyku jsou ještě viditelné stopy po prvorepublikové československé celnici, zachovaly se i některé betonové sloupky a pozůstatky původní cesty vedoucí k celnici. V Jasíně jsme si prohlédli bývalou poslední rychlíkovou stanicí prvorepublikového Československa. Zde (ale i na jiných místech na Ukrajině) jsme si všimli i pamětních desek, připomínajících oběti holocaustu.

Prakticky celá podkarpatská židovská obec, čítající na 100 000 příslušníků zahynula v důsledku šoa v nacistických koncentračních táborech.

Potom jsme se v obci Kvasy poklonili památce bývalého čs. legionáře Vladimíra Kaliny, který tam zahynul ve dvacátých letech.

Dále jsme pokračovali do známé Koločavy. Tam jsme si v místním kostelíku vyslechli poutavé vyprávění místního průvodce, abychom poté uskutečnili pietní akt u hrobů zavražděných čs. celníků. Některé z nich má na svědomí zločinec Nikola Šuhaj, spisovatelem Ivanem Olbrachtem poněkud zideailizovaná místní postava. Velká část výpravy pak přespala v tělocvičně místní školy, zbytek pak v ubytovacím zařízení, zřízeném v budově bývalé četnické stanice, kde je dnes i zajímavě zařízená krčma. V obci se zachovala originální expozice čs. obecné školy, která zde působila v letech 1931–1938. Na návsi je umístěn mj. pomník padlým a invalidům v I. sv. válce, busta spisovatele Ivana Olbrachta, pomník místním padlým příslušníkům 1. čs. armádního sboru v SSSR ve II. sv. válce, pomník místním vystěhovalcům za prací, dále památník koločavským vojákům - internacionálům (v podobě bunkru s obrněným transportérem navrchu) a dalším, kteří zahynuli během

vojenské služby v mírových časech.

Ivan Olbracht, 1882–1952, prozaik, novinář a spisovatel. Za svou politickou činnost dvakrát vězněn. Ve 30. letech 20. století jezdil rád na Podkarpatskou Rus a tam čerpal inspiraci pro svou další tvorbu. V době nacistické okupace se účastnil odboje ve styku s partyzány.

V neděli 3. července jsme se zastavili u pomníku padlým rudoarmějcům a partyzánům v Chustu. Mezi jmény hrdinů na deskách jsme objevili i jména tří pravděpodobně československých občanů. Vzpomínková pouť tak přispěla i k mapování a doplnění jmen padlých Čechů a Slováků (Václav Cemper, František Pospíšil, Stepan Čižmár) a ke zpřesnění jejich evidence. Následně jsme se v blízké obci zúčastnili slavnostního aktu odevzdání pamětní medaile MO ČR k výročí osvobození veteránovi, příslušníku 1. čs. armádního sboru v SSSR, 96letému Michalu Chimičovi.

V Mukačevě jsme si prohlédli expozici na hradě a místa bojů čs. armády s maďarskými teroristickými skupinami na předměstí Rozvegova a Podmonastýru a v Činadejevu jsme se poklonili památce čs. četníka Františka Schejbala, zavražděného v roce 1922. Ve Svaljavě jsme si prohlédli pietní místo – park, věnovaný památce padlých vojáků různých národností v I. sv. válce. V Užhorodu jsme se na hřbitově „Na Šachtě“ poklonili památce tam pochovaným příslušníkům našich ozbrojených sil. Ač byl tento hřbitov v dubnu třináctičlennou pracovní skupinou ČsOL vyčištěn, je téměř neuvěřitelně opět zarostlý náletovými křovinami, vysokými i přes dva metry.

Bývalý posádkový hřbitov čs. armády "Na Šachtě" původně sloužil k pochovávání padlých vojáků z I. sv. války. V letech 1919-1938 zde byli pohřbíváni čs. vojáci, policisté, členové finanční stráže a jejich rodinní příslušníci. Skupině ČsOL se postupně podařilo odkrýt a identifikovat celkem 30 hrobů, u kterých provedli jejich základní opravu a dokumentaci. Získané informace byly postoupeny Ministerstvu obrany ČR, které na tomto hřbitově plánuje vybudovat památník. Nyní historii hřbitova připomíná pouze dočasná tabulka, umístěná na prostém dřevěném kříži.

V závěrečný den naší poutě jsme si ráno prohlédli město. Ani zde se nezapře krátké, ale výrazné období mezi válkami, kdy byla Podkarpatská Rus součástí Československé republiky. Z té doby pochází také např. jedna jeho čtvrť, tzv. Malé Galago, kde domy velice připomínají pražské Dejvice. Zaujalo nás také pojmenování ulic, např. Janu Husa nebo Generála Svobody. Poté jsme uskutečnili pietní akt, symbolicky u busty prezidenta T. G. Masaryka v Užhorodě, kde zazněla i jedna z prezidentových oblíbených písní Teče voda, teče a česká, slovenská a ukrajinská státní hymna, znovu v procítěném podání T. Janošové. Závěrečný pietní akt se konal před budovou bývalého velitelství 1. čs. armádního sboru v SSSR, které zde sídlilo před vstupem na území Československa.

Během naší dlouhé cesty jsme míjeli desítky pomníků, připomínající oběti II. sv. války a bojů za osvobození Ukrajiny a také desítky válečných hřbitovů. Na mnoha místech lze také spatřit obrazy, busty a pomníky Stepana Bandery, ukrajinského nacionalisty a národního hrdiny. S jeho jménem my spíše spojujeme poválečné zločiny banderovců na území Československa. Též pomníky bojovníkům UPA – Ukrajinské povstalecké armády, nejsou žádnou výjimkou.

Ukrajinská povstalecká armáda – UPA, byla ozbrojená jednotka Organizace ukrajinských nacionalistů, přesněji řečeno frakce Stepana Bandery (OUN-B); její příslušníci byli proto zjednodušeně označováni jako Banderovci. Vznikla během II. sv. války na Ukrajině v roce 1942, prvním velitelem byl Dmitro Kljačkovskij, působila především v oblastech Volyně a Haliče a bojovala za nezávislost Ukrajiny.

Během německé okupace působila pak na i straně hitlerovských vojsk. Jsou jí připisovány válečné zločiny na polském a židovském obyvatelstvu Ukrajiny. V roce 1944 měla zhruba 35 000 členů.

Po II. sv. válce působila proti polské i sovětské moci, osamocena a bez podpory a byla postupně likvidována Rudou armádou, milicí i jednotkami NKVD. Její příslušníci, často i s rodinami pak byli popraveni nebo vysídleni. Zoufalým činem byl pokus některých jednotek se probít do Rakouska a Západního Německa přes území Československa.

V roce 1947 během Akce Visla byla organizace zlikvidována v jihovýchodní části Polska;

na východě a severovýchodě Slovenska probíhaly paralelně operace čs. ozbrojených složek.

Předpokládá se, že poslední jednotky UPA na území SSSR byly rozvráceny až v roce 1956.

I když tentokrát počasí naší pouti tak úplně nepřálo, ani každodenní přeháňky nám náladu nezkažily. Všechny téměř čtyřicet účastníků vzpomínkové poutě si z akce odneslo množství poznatků a nové podněty pro svou práci v terénu či při obnovování památek, nebo při propagaci myšlenek vlastenectví a odkazu zakladatelů čs. legií a Československé republiky. Poutníci vysoce ocenili výborné logistické zabezpečení celé akce ze strany zástupce Ministerstva obrany České republiky Pavla Filípka, kterému za ČsOL vyslovil díky její podpredseda Emil Cigánik. Díky účastníků patří i ústředí ČsOL, reprezentovanému na pouti Emilem Cigánikem a Milanem Mojžíšem, jako i účastníkům Petrovi Blahušovi, Františkovi Trávníčkovi, Milanovi Těšínskému, Františkovi Steklému a dalším, kteří svými odbornými výklady pomohli prohloubit znalosti účastníků akce o I. a II. sv. válce, bojích, událostech a dalších souvislostech, vážících se k místům, která jsme navštívili. Díky účastníků poutě patří též spolupoutníkům v historických legionářských a vojenských uniformách, příslušníkům aktivních záloh a T. Jánošové, jejichž účinkování přispělo k důstojnému a slavnostnímu rázu pietních aktů. Též jejich zásluhou pietní akty vzbudili pozornost kolemjdoucích místních obyvatel.

Nejstarším účastníkem pouti byl bratr Milan Těšínský, nejmladším pak J. K. Kux.

Zástupci Spolku pro vojenská pietní místa o.s. u jednotlivých míst uctili památku zapálením svíčky.

Závěrem možno konstatovat, že celá akce přispěla zásadním způsobem k další propagaci historie našich čs. legií a také příslušníků 1. čs. armádního sboru v SSSR.

Po návratu do Prahy, před hotelem Legie v Sokolské ulici, byly členům na závěr poutě předány unikátní pamětní plakety projektu „Legie 100“.

Text: Ferdinand Vrábel a Vladimír Štrupl, členové jednoty ČsOL Český Brod a Spolku pro vojenská pietní místa o.s., www.vets.cz

Foto: Vladimír Štrupl

Prameny:

www.valka.cz

www.spisovatele.cz/ivan-olbracht

www.wikipedia.org

www.mzv.cz

forum.vojsko.net/viewtopic.php?p=9871

Pop, I. – Podkarpatská Rus (Libri, 2005)

Fotografie jsou dostupné na adrese:

<http://www.vets.estranky.cz/fotoalbum/vzpominka-pout-csol-na-ukrajinu--2011-/>

****

Muzeum Jana Kubiše v Dolních Vilémovicích

Skupina ČEZ se stala nejsilnějším partnerem připravovaného projektu opravy rodného domu J. Kubiše a podpořila jej 400 000 Kč.

Obec získala jako dar od dosavadního majitele rodný dům Jana Kubiše. Dům si zachoval v podstatných rysech podobu z předválečného období. Obec Dolní Vilémovice proto plánuje budovu renovovat a expozici umístit právě do tohoto domu, kde se Jan Kubiš narodil, kde strávil dětství a odkud v období heydrichiády odvezlo gestapo rodinu Kubišovy sestry. Obec Dolní Vilémovice založila veřejnou sbírku a věří v zajištění potřebných prostředků na rekonstrukci rodného domu. Číslo sbírkového účtu je 43-6171460287/0100 KB Třebíč

Velké poděkování patří všem, kteří přispěli do veřejné sbírky na opravu rodného domu Jana Kubiše.

www.dolnivilemovice.cz

****

****

Ohlasy z našich internetových stránek a veřejnosti

Kunratice u Cvikova (CL)

Byla jsem v Kunraticích na "Dutém kameni" a u skalní kápličky a také se porozhlédnout po obci. Vyfotila jsem si i pomník, ale marně jsem hledala o něm nějaký záznam, až jsem po dlouhém hledání našla ten Váš. Díky Vám!

Míla

****

Jan Nepomuk Steinský

Dne 16. 11. 2008 byl na jeho hrobě na Olšanských hřbitovech v Praze slavnostně Komitétem 1866 odhalen pomník. V srpnu 2011 jsem o něm vydal biografickou studii s názvem "Jan Nepomuk Steinský otec válečných hrobů na královéhradeckém bojišti". V ní uřešňuji většinu informací o něm, jako např. že byl pensionován k 1. 1. 1887.

Jaroslav Dvořák

****

Silničná (HO)

Děkuji. Низкий поклон за память, сохранившую место ранения славного Фернинанда или Фёдора, как называл своего любимого зятя М.И.Кутузов

Ludmila

****

Obec Horní Bobrová (ZS)

Pohřeb pana generála Káni v Bobrové
Pan generál Káňa na rozdíl od oficiálních údajů zemřel v Dolní Bobrové (dnes Bobrová). Bydlil zde po rozpadu Československa v domě u Starých. Osobně jsem se pohřbu zúčastnil a zpíval mu v Sokolském pěveckém kroužku píseň "Již úkol dokonán": Na žádost obecního úřadu byl německými úřady povolen. Pohřeb byl velkolepý. Dům smutku byl zahalen do černého floru. Rakev byla opatřena sklem aby se občané mohli na něho podívat. Měl na sobě vojenskou uniformu s řadou vyznamenání. Průvod se odebral do kostela v Horní Bobrové. Na chóru hráli dva pozounisté. Poté se smuteční průvod odebral na hřbitov v Horní Bobrové. Po válce byl v den úmrtí ozdoben vojenskou správou, což se opakovalo až do února kdy tato tradice byla přerušena a po roce 1989 již nebyla obnovena.

Politickou situaci nesl pan generál těžce. Chodil denně do hostince U zlaté Prahy a vykládal své názory, které byly opakovaně reprodukovány. Byl odpůrcem výstavby pevností a doporučoval mobilní armádu. Traduje se u nás tento rozhovor s mým otcem, který byl opakovaně reprodukován. Pan generál říkal mému otci: "Bedříšku ty jako infanterista víš, že voják ujede za den čtyřicet kilometrů, ale potom můžeš zavelet tak akorát" v kozly zbraň" a chlapi padnou kde stojí a na nohy je nepostaví ani polní kuchyně a kafe s rumem. Na nákladním autě tuto štreku urazí za hodinu a potom můžeš zavelet "bodák vztyč!" a jít do ataku. Pana generála nesmírně rmoutila zpráva z německého rozhlasu v době mobilizace o umístění generálního štábu, který se dvakrát přemístil a pokaždé bylo jméno místa ihned uvedeno. Vysílačka se ohlašovala jako "Pravda vítězí, Wahrheit siegt" a zprávy oznamovala česky. Kritizoval i rozkaz, aby na významné posty byli nasazováni vojáci slovanské národnosti tedy Češi, Slováci a Podkarpatští Rusi. Stávalo se, že ve speciálních technických útvech byli potom samí Sudeťáci. Jeho úmrtí v mladém věku vysvětloval náš lékař MUDr. Vejrosta zraněním na Rusi.

Ing Bedřich Rous

*****

Rubrika odkazy

Posledný pozdrav kamarátom z Čiech.

"Letectví a kozmonautika" o mjr.v.v.Jozefovi Šuplatovi uviedli niekoľko článkov, ako "Znáji je u celého letectva", "Pestrý život vojenského pilota" apd.. Áno, znáji veteráni od letectva od roku 1954 z Prostějova / 18.boj. stíh. Pluk /, Pardubíc, Brno, Plzeň, Košice, Malacky a na záver Piešťany. Všetkým kamarátom, priateľom a známym s krátkym odstupom času oznamujem, že nás náhle po zákernej chorobe / s ktorou bojoval statočne 10 rokov, bez jediného slova o priznaní bolesti - opustil náš "Šuplík", ako ste ho často volali. Milovaný manžel, otec, dedko, pradedko - "Zaslúžilý letec", nedožitého 79 rokov - plných energie, veľa neuskutočnených snov a chuti do života. Smrť sa dotkla náhle vrások čela a s rannou mlhou odchádzala.. To kalné ráno 08,15 h. 06.05.2011 si pamätajte všetci! Čtil a mal svoju prácu a Vás neskutočne rád. V pamäti našej žiarit' bude pamiatka jeho stále živá. Nech odpočíva v pokoji! /Martinský cintorín - Bratislava/. Za dôstojnú rozlúčku a kvety patrí poďakovanie

Klubu voj.veteránov letectva -Malacky.
Manželka a smútiaca rodina

****

Rubrika Galerie hrdinů

Dobrý den, s velikým zájmem jsem si pročetl v průběhu dneška celou vaši rubriku - galérii hrdinů, děkuji vám za spoustu velmi zajímavých informací, které jsem se dozvěděl. Jen tak dále a houšť...

Ale přeci jsem se chtěl ještě zeptat, naprostá většina textu je skutečně o hrdinech, ale narazil jsem i na pár textů, kdy jsem nějak nepochopil proč je dotyčná postava v galerii hrdinů...tím myslím např.vojáka RU, který umřel v míru ve své posádce na tyfus, vojáka České armády, který zřejmě zahynul v civilu při autonehodě, nějaké vojáka asi wermachtu s min. textem ze kterého nešlo pochopit vcelku nic, několik vojáků RU, kteří zemřeli poklidnou smrtí v 70. letech minulého století a důstojníka ČSLA, ke kterému tam je jen pár údajů o jeho voj. kariéře a jinak nic o tom, proč je v mezi těmito hrdiny... Jestli chcete, můžu dotaz napsat konkrétněji s odkazy na konkrétní jména v galerii. Předem děkuji za odpověď na dotaz a ještě jednou taky díky za tyto obšírné historické informace

Jaroslav Šimon

A Martinova odpověď

Tak ještě jednou pro Vás (i když na podobnou otázku jsem odpovídal snad 100x). Za 1) ano máta pravdu, název této sekce je nevhodně zvolený. V dalších verzích to pravděpodobně budou medailonky vojáků, či tak něco. Důvod změny názvu je prostý, málokdo si něco o našem projektu přečte a hnedle vidí chyby. My mapujeme místa a památky, ale nekádrujeme lidi. To jsou pro nás oběti. Nevytváříme tedy jejich profily, nebádáme pro historii. Na to jsou jiní, povolanější (a u nás v ČR je jich po čertech hodně). A jelikož nikoho nekádrujeme a chceme zjistit co nejvíce míst, tak hledáme vše. Nebo je snad hrob důstojníka ČSLA nehodný našich stránek? Pravidla (metodologii) mapování si určuje náš spolek, nečerpáme žádné dotace, nejsme na nijaký zákon odkázáni, takže si mapujeme dle svého. A copak Vy si nevzpomínáte na ty historky o povolených ztrátách na cvičeních a při výcviku v ČSLA? A kdo kdy zmapoval tyto mrtvé. Nebo oběti leteckých nehod, nebo..... Jak jinak se

dobrat smysluplného výsledku, než nejprve sešíst (a hlavně najít) vše.

****

Rubrika Bedřich Havlena

Tak se dívám na tuto stranu a domnívám se, že o tak odvážném muži jako byl Bedřich Havlena je tu toho textu trošku málo, ne? Četl jsem o něm v knize Jindřicha Marka " Pod císařskou šibenicí" a myslím si, že by si tu zasloužil trošku více zmínit. Na tom odkaze na župu ČSOL v Kolíně o něm není nic bližšího, pokud jsem tedy něco nepřehlédl..

Jaroslav Šimon

No, co dodat..... Náš spolek se zabývá mapováním vojenských pietních míst. Tedy hmotných památek. Má-li nějaká osobnost více památek na více místech, propojíme to přes podobnou stránku, jako je tato. V současné době nemapujeme historii, ani osobnosti. Na to jaksi jako malý spolek, s velmi omezenými zdroji (především časovými) jaksi nemáme kapacity. Doufám, že stačí takto.....

Martin Brynych

Ano, rozumím a děkuji za odpověď. A kdybych případně měl k některým hrdinům doplňující informace, mohl bych vám je poslat k doplnění těchto stránek ?

Jaroslav Šimon

Ano, samozřejmě budeme za pomoc rádi, je nás málo a ochotných rukou není nikdy dost. Navíc nyní, kdy se data překlápí na nový, lepší a hezčí web. Vše o předávání dat k nám je zde (<http://www.vets.cz/jak-se-zapojit/>). Doplněk k osobnosti lze chápat jako doplněk k vojenskému pietnímu místu, ten postup je v zásadě stejný. Jen při doplňcích prosím pozor, snažíme se klást důraz na citace, autorská práva apod. Nehledáme "něco" co už je na jiných webech, ale pokud to jen trochu jde, originální věci. Osobnosti v této fázi nejsou naší prioritou, tou jsou hmotné památky, ostatní je "jen" doplnění. Alespoň na několik následujících let mapování.

Martin Brynych

****

Vojenská pietní místa v Praze 11

Jsem velice ráda, že se mi podařilo najít informace o tomto hřbitově. Protože vnučka

vyrůstá na Praze 11, myslím, že o svém bydlišti má i něco vědět.

Jiroušková

****

Vzkazy z naší „kešky“ GC1DB3Q (VPM001)

Pěkný pomníček, ale v okolí to spíš připomíná smetiště. Díky za keš.

****

Zřejmě další z kešek, kde došlo ke změně skryše. Nutno dodat, že určitě k lepšímu, protože když jsem viděl ty odpadky kolem, tak pokud dříve byla někde tam, tak potěš pámbů. Sice současný hint nesedí, ale najít kešku pro nikoho určitě ani tak nebude problém. Její nynější uložení je důstojné významu místa i pomníčku padlých v posledních dnech 2. světové války. Škoda jen, že i odkaz na onu událost je podobně stručný jako listing a podrobnosti se člověk stejně nedozví. To mi vadí. Protože o tom přece geocaching má být.

I tak díky za cache.

jpmce

****

Jsem rád za tuto kešku - k památníkům už se dnes moc nechodí [V]
Změna polohy jistě k lepšímu (hlavně pro zimu) a není tak nápadné, jako cestičky ke keřům,... Díky za pozvání. Brebta

Brebta-Team

****

Vzkazy z naší „kešky“ GC27KHX (VPM002)

Vzkazy z naší „kešky“ GC29QCF (VPM003)

Vzkazy od našich Geocoinů

Počty vojenských pietních míst zařazených v rámci projektu mVPM

Vyhodnocení projektu mapování vojenských pietních míst ke dni 30. září 2011								
Počet účastníků, kteří se zapojili do projektu								
Zapojeno do projektu	Válečných veteránů	Členů ČsOL v Č. Brodě	Členů ČSBS	z toho Členů/sympatizantů spolku pro VPM		jednorázově přispělo	pos-360	celkem přispěvatelů
360	34	20	1	30 / 3		52		412
Celkový počet prezentovaných vojenských pietních míst								19627
Návštěvnost stránek za dané období								
	minulá období		červenec	srpen	září			CELKEM
	1426336		25934	26157	13684			1492111
Počet prezentovaných vojenských pietních míst na internetu								
Hlavní město Praha								CELKEM
Praha 1	Praha 2	Praha 3	Praha 4	Praha 5	Praha 6	Praha 7	Praha 8	
189	114	1907	292	333	327	104	548	
Praha 9	Praha 10	Praha 11	Praha 12	Praha 13	Praha 14	Praha 15	Praha 16	
85	386	296	16	0	0	1	0	4642
Praha 17	Praha 18	Praha 19	Praha 20	Praha 21	Praha 22		Praha historie	
2	0	31	0	4	3		4	
Jihočeský								CELKEM
Č.Budějovice	Č.Krumlov	J.Hradec	Písek	Prachovice	Strakonice	Tábor		
51	40	75	212	153	133	84		748
Jihomoravský								CELKEM
Blansko	Brno město	Brno venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo		
129	1493	368	229	206	147	112		2684
Karlovarský								CELKEM
Cheb	Karlovy Vary	Sokolov						
39	31	29						99
Královéhradecký								CELKEM
H.Králové	Jičín	Náchod	Rychnov n/K.	Trutnov				
765	236	331	74	162				1568
Liberecký								CELKEM
Česká Lípa	Jablonec n/N.	Liberec	Semily					
163	186	272	139					760
Moravskoslezský								CELKEM
Bruntál	Frýdek Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava město			
205	35	17	83	255	67			662
Olomoucký								CELKEM
Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk				
133	162	165	105	50				615
Pardubický								CELKEM
Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí					
265	605	75	115					1060
Plzeňský								CELKEM
Domažlice	Klatovy	Plzeň jih	Plzeň město	Plzeň sever	Rokycany	Tachov		
113	175	77	63	77	42	36		583
Středočeský								CELKEM
Benešov	Beroun	Kladno	Kolín	K.Hora	Mělník	Mladá Boleslav	Nymburk	
115	304	290	403	429	164	249	289	
Praha východ	Praha západ	Příbram	Rakovník					
313	188	108	13					2865
Ústecký								CELKEM
Děčín	Chomutov	Litoměřice	Louny	Most	Teplice	Ústí nad Labem		
188	10	430	88	16	46	37		815
Vysočina								CELKEM
H.Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár n/Sáz.				
145	351	124	311	147				1078
Zlínský								CELKEM
Kroměříž	Uherské Hradiště	Vsetín	Zlín					
185	44	99	77					405
Zahraničí								CELKEM
Albánie	Arménie	Belgie	Bosna	Bulharsko	Černá Hora	Estonsko	Filipíny	
1	2	42	13	15	9	1	1	
Finsko	Francie	Chorvatsko	Itálie	Irák	Izrael	Japonsko	Kosovo	
1	303	12	24	1	2	1	17	
Kuwait	Litva	Lotyšsko	Lucembursko	Maďarsko	Makedonie	Malajsie	Moldávie	1043
1	1	1	2	3	2	1	3	
Nizozemí	Polsko	Rakousko	Rusko	Rumunsko	Řecko	Slovensko	Slovinsko	
1	17	9	13	7	3	289	7	
SRN	Tunisko	Ukrajina	USA	Velká Británie		Mexiko		
16	1	66	11	141		3		

Chcete své vlastní www stránky jednoduše do 5 minut?

WWW.ESTRANKY.CZ

Ve třetím čtvrtletí 2011 finančně přispěli:

Naneštěstí nikdo ☹

!

Fotografie na titulní stránce : Vzpomínková pouť ČsOL na Ukrajinu po stopách čs. vojáků v I. a II. sv. válce (28. června – 4. července 2011), autor : Vladimír Štrupl

---

Zpravodaj Monument je **neprodejná** účelová tiskovina, vydávaná za účelem propagace mapování vojenských pietních míst a **Spolku pro vojenská pietní místa, o.s.** Číslo neprošlo jazykovou úpravou.

Adresa pro kontakt : vets@vets.cz , webové stránky projektu www.vets.cz

Redakční rada : Vladimír Štrupl (tiskový mluvčí), Martin Brynych (redaktor, správce dat)

© Spolek pro vojenská pietní místa, o.s.